

חיי! חיי! חיי! חיי!

היה נעלם, יחד עם כיפת-הסלע. או אילו היה הנס הזה מתרחש באמצעות, הרב" מאיר כהנא וכמה מיטעני חבלה, בהשראת אותם הגורמים שהעניקו את חסותם למקצרי רגליהם של ראשיהעיריות.
כי או היה קם בית-המיקדש השלישי. קודש-הקדשים על-שם אייזיק הלוי פופרשניק, מק"ק דנור, קולוראדו. כרוב אחד על-שם שילה שינה טיילוק, לבית טליחמן, ממיאמי ביץ', פלורידה. והמיזבח כולו על-שם המנוח דייוויד קלודני ז"ל מסקוקי, אילינוי. מישפחת סטים גאון היתה בודאי תורמת את חלקה, כדי שזה לא יהיה מיקדש אשכנזי מדי.
כמה טוב שיכפת-הסלע עומדת על תילה!

מיברק מצהיב

נציגי מאה מדינות — שני שלישים ממדינות העולם — התכנסו זה עתה בניו-דלהי, בוועידת המדינות הבלתי-מודעות. הם כללו כמעט את כל מדינות אסיה, אפריקה ואמריקה הלטינית.
מובן מאליו שישראל לא היתה נוכחת שם. אך מדוע, בעצם, זה מובן מאליו?
מי גזר על ישראל להיות בחוץ, תמיד בחוץ?
לא היתה זאת גזירה מן השמיים. ישראל עצמה היא שגרמה לכך — עוד לפני שקמה.
אני מדבר כעת, שהיה נוכח במקום-הפסע.
במארס 1947, לפני 35 שנים בדיוק, התכנסה בניר דלהי הוועידה הכל-אסיאתית הראשונה, שהיתה שלב מוקדם בתהליך שהביא לכינוסה של ועידת המדינות הבלתי-מודעות.

באיושהו ארכיון נשכח בבירה ההודית בודאי מתויק מיברק מצהיב ומאובק, חו לשונו: „לכבוד הפאנדיס נהרו — לרגל הוועידה הכל-אסיאתית הראשונה, קבל-נא את ברכת הנוער הארצי-ישראלי ליוזמתך ההיסטורית. יתאחדו-נא עמיאסיה בשאיפה המשותפת לחרות, אשר מאבקך עתיר-הגבורה משמש לה אות ומופת. תחי אסיה הצעירה, המאוחדת המתעוררת, חלוצת השלום. האחדות והקידמה. חתום: אורי אבנרי, עמוס אילון, בן-עמי גור, בשם ארץ-ישראל הצעירה.“

מיברק זה פורסם בעיתון פלסטין פוסט (אבי ג'רוזלם פוסט) ובעיתון הבוקר ב-19 במארס, 1947.
הרעיון שארץ-ישראל שייכת לאסיה, וכי עתידה משולב בעתיד העמים המתעוררים של העולם השלישי (המושג „העולם השלישי“ נולד רק כעבור כמה שנים), היה אז חדש מאוד — ובלתי-פופולארי מאוד. היישוב היהודי, שבו שלטה הצמרת הציונית האשכנזית, רצה בכל כוחו להיות חלק מן „המערב“. מבטניו היו שלוחים לעבר בריטניה וארצות-הברית — הן מבחינה מדינית, הן מבחינה תרבותית.

שנה לפני כן הקמתי קבוצה בשם ארץ-ישראל הצעירה (בערבית קראנו לה פלסטין אל-פתיחת, ובאנגלית יאנג אנט שהוציאה את כתב העת שנודע או מאוד, לטובה ולשימצה: במאבק בין עמודי בטאון זה התגבשה הגישה שהתבססה באותו מיברק.

נהרו

כעבור שבועיים, ב-31 במארס 1947, התפרסם ב-עיתון הארץ מיכתב בחתימת, שבו הגבתי על ה-השמוצות שפורסמו או נגד ג'מיהארלאל נהרו, על גישתו האנטי-ציונית כביכול. ציטטתי את דיברי נהרו: „זהו, בעיני מיוחדת במינה, טועים הסבורים שזהו סיכונך בין ערבים ויהודים. ביסודה זהו בעיה שנוצרה עליידי האימפריאליזם הבריטי בפלשתינה, ואם תשכחו עובדה זו לא תוכלו לפתור את הבעייה... בעיית הארץ יכולה למצוא את פיתרונה רק בדרך אחת, היא — שהיהודים והערבים יתעלמו מן האימפריאליזם הבריטי, ויבואו לידי הסכם זה עם זה.“ נהרו אמר דברים אלה עוד בספטמבר 1938, והם נשארו חכמים כיום כפי שהיו אז.

הוספתי וכתבתי באותו מיכתב: „הפאנדיס נהרו אינו מעוניין באידיאלים של הציונות, אולם הוא מעוניין מאוד שהכוחות האימפריאליסטיים לא יוכלו להשתמש בארצנו כבסיס להבטחת דרכם להודו. לשון אחרת: אם יש ברצוננו לרכוש את אהדתו, עלינו להבליט שאין אנו ראש-גשר של האימפריאליזם המערבי, אלא חידה פוליטית אסיאתית חדשה, המוכנה המסוגלת למלא תפקיד חשוב במילחמה לשיחרורה של אסיה.“

הדור העברי הצעיר, שגדל במולדתו האסיאתית, החוסי מכל זיקה לאירופה הישקעת, צריך לבוא במגע נפשי עם שאר עמי אסיה החדשה.
דברים אלה נכתבו 14 חודשים לפני כינונה של מדינת-ישראל. תמנני היכן היינו נמצאים כיום, אילו התקבלה עצה זו, מן הסתם היינו יושבים, בין השאר, בוועידה שנעלה בשבוע שעבר בניו-דלהי, ושבה התקבלו החלטות תקיפות מאוד נגד ממשלת-ישראל, אשר בראשה עומד אדם שלהם פעם בבריטים.

העבודה ומפ"ם. עסקני המערך בארצות רבות פשוט הסירו את סימלי מיסלגותיהם, שאינם פופולאריים, ועברו את סמל שלום עכשיו, שהוא פופולארי מאוד. בענדם סמל זה, הם ממשיכים בעסקים כרגיל.
השבוע נפגשו שניים מפעילי שלום עכשיו — אברהם בורג ואבשלום וילן — עם נשיא איטליה, שניהם כחורים

טובים וסימפטיים מאוד. הראשון הוא בנו של שר-הפנים, השני בנו של עסקן מפ"ם מקיבוץ נגבה. איני יודע מדוע נפגשו דווקא עם הנשיא סנדרו פרטיני, שתפקידו בבירה הישראלית אף נופל מתפקידו של יצחק נבון בבירה הישראלית, אך לא זה חשוב. חשוב שכתוצאה מפגישתו זו הודיע הנשיא האיטלקי שהוא שוכנע שעל איטליה לתק את מגעיה עם אש"ף, שני השליחים ביקשו ממנו להסביר למלך חוסיין ולנשיא אמין אל-ג'מיל את תביעותיה הביטחוניות של ישראל. בעיני כל זה מזור מאוד. הקשרים בין אש"ף ומדינות אירופה מחוקקים את האגף המתון באש"ף, החותר להכרה הדרתית עם ישראל, הם כצנינים בעיני אנשי-הסירוב, הפלסטיניים והישראליים כאחד. מדוע על שלום עכשיו להסיף לניתוקם? מדוע על שלום עכשיו לנהל את תעמולה בגין בחו"ל? כפי שעושה המערך מאז ראשית מלחמת-הלבנון? כאשר כל אדם סביר בישראל תובע לצאת מייד מלבנון, מדוע על שלום עכשיו דווקא להפיע את הורה-הכוב של „התביעות הביטחוניות“, שבהן מנספך בגין כדי למנוע את הנסיגה מלבנון, בידועו שזו התזה פתיחה ללחץ לשאת ולתת על הגדה והרצועה?

יתכן שאנשי שלום עכשיו סבורים שכן ירכשו פופר-לאריות. זוהי שיטת יוסי שריד, את התוצאות אפשר לראות על קירות תליאביב. שם הופיעה לאחרונה הסיסמה: „מוות לבוגדים אבנרי, שריד ופלד“. הוא נכנס למועדון בעל-כורחו.

בסופו של דבר ילמדו גם פעילי שלום עכשיו כי כדאי תמיד לדבוק בעקרונות ולסמוך על הציבור הטוב. בטווח ארוך, אין זה רק החשבון המוסרי, אלא גם החשבון הנכון.

אנוכי, רוזה רוזנבלאט

כאשר אתה נוהג בעיר במכונית, בעצם אינך רואה אותה. כדי לראות את המראות האמיתיים, צריכים ללכת ברגל.

לאיש כמוני, ההודמנות הטובה ביותר ללכת ברגל היא ההשתתפות בהפגנה, ואכן, כאשר צעדתי בהפגנה לזכר אמיל גרינצווייג בירושלים („הפגנת אלף השוטרים“), יכולתי להסתכל קצת ימינה ושמאלה, וכך גיליתי את רוזה רוזנבלאט.

כבשי רופין, ליד ההסתעפות לקריית בן-גוריון, יש שלט-פירסום מואר, מציינים בו לוחות-הברית ועשרת הדיברות, ומתחתם הכתובת באנגלית: „רוזה רוזנבלאט, ארצות-הברית.“

לא בנקל הבנתי את הקשר. עד כמה שאני זוכר, הקופירייט על עשרת-הדיברות שמור לקדוש-ברוך-הוא, באמצעות סוכנו המוסמך, משה בן-עמרם, המכונה „משה רבנו“ (אולי מפני ששמו האמיתי מגלה שהוא בן עדות-המזרח). האם רכשה הגברת רוזה רוזנבלאט את זכויות-היוצרים?

אחרי-כך גיליתי שלטים כאלה גם במקומות אחרים בירושלים. סביר להניח כי הגברת היא נדבנית, או אשתו של נדבן, והחליטה להנחיל לדורנו את חודעת עשרת-הדיברות, תוך ציון שמה וכתובתה. העירייה נתנה את ידה לתעלול זה של פירסומה, כי לכסף אין ריה, ובירושלים חל כלל זה על אחת כמה וכמה.
קל לתאר מה היה מתרחש אילו חולל הקדוש-ברוך-הוא גם, הארמה היתה סוערת את פיה ומיסגד אל-יאקצה

עופרה חזה תבוא למינכן ותשיר את עט ישראל חי. מיליוני גרמנים יראו אותה בטלוויזיה.
הם לא יבינו את מילות השיר, אבל הם יקשיבו לצליל, הם ישמעו: עם ישראל חי! חי! חי! חי!
והדברים עלולים להישמע באוזניהם כ„עם ישראל חייל! הייל! הייל! הייל!
הם יראו את בני הלהקה ובנותיה מרימים את ורוער-תיהם אל-על עם סיום השיר, בתנועה חדה ודרמאטית, וגם זה עלול להזכיר להם משהו.
אני מציע לוותר לפחות על התנועה הזאת. לגבי הצליל אין מה לעשות.
הדמיון בין „חי“ ו„הייל“ הוא מיקרי בלבד.
ואולי גם לא.

הסופר האיטלקי האנטי-פאשיסטי איגנציו סילוניה כתב לפני 50 שנה ספר היתול-כביכול, בשם בית-הספר לרוזנים, למעשה היה זה ניתוח מעמיק של תופעת הפאשיזם, שיטותיו וטכ-סיטיו.

בין השאר עמד סילוניה על יעילות הקריאות הפא-שיסטיות, כגון „הייל“, ש-גרמו להיסטריה המונית בקרב ההמון השואג. לדב-ריו, הצליל אאאאאי הוא המתאים ביותר לשאגה כ-זאת. כי העיצור אה (אלף-קמוצה) מאפשר את פתיחת הפה במידה מירבית. כמעט כל שאגות-הקרב של התי-נועות הפאשיסטיות השו-רות בעולם מכילות את הצליל הזה.

חזה

כאשר בחר זאב ז'בוטינסקי בשם תלחי ככבירכת תנועתו (בית"רים היו מברכים איש את רעהו בכבירכת „תלחי“, תחת לברך ב„שלום“) היה בודאי מודע לכלל זה. ז'בוטינסקי היה משורר, והיתה לו רגישות רבה לצליל המליים, וכאשר אנשי גוש-אמונים הפכו את עם ישראל חי ואת דויד מלך ישראל, חי, חי וקיים לשיריה-הקרב שלהם, הם פנו לאותו כיוון.

אני סקור לדעת אין יתקבלו הדברים במינכן. בקרב גרמנים מסויימים שוב משגשגת לאחרונה הלאומנות, בצורות שונות ותחת דגלים שונים, יתכן כי הצליל הישראלי החדש דווקא ימצא חן בעיני רבים מהם.

שלום עכשיו

עם איטליה

בשעתו כתבתי במדור זה רשימה קטנה בשם „שלום עכשיו עם הולנד“. זה היה אחרי שמישהו נשא בהפגנה של שלום עכשיו שלט מאולתר, ובו נדגלים השלובים של ישראל ופלסטין. כאשר ראיתי כרוזה זו בהפגנה, היא נראתה לי כטיבעית לגמרי. אחרי הכל, אם רוצים בשלום, כדאי לכבד את דיגלו של העם שעמו מבקשים לעשות שלום. אולם מגהיגי שלום עכשיו יצאו מכליהם מרוב זעם, הצטלבו שלוש פעמים וגירשו את השטן.

שאלתי אז: האם מבקשים לעשות שלום עכשיו עם הולנד? לא הערה ארקאסטית זו הגיב צלי רשף, איש שלום עכשיו, כפי שהגיב, וגאלצנו לסכם שאין בינינו הסכמה בנקודה זו.

עכשיו קרה משהו הרבה יותר חמור.

בעיתונים פורסם כי מישלחת של שלום עכשיו עומדת להיפגש עם הד"ר עיצאם אל-סרטאוי, קראתי, הופתעתי ושמתחיל, סרטאוי מסכן את חייו יום-יום למען עניין השלום. כפי ששום אדם בישראל, וגם שום אדם בתנועת שלום עכשיו, אינו נאלץ לעשות, הוא התפטר מחברותו במועצה הלאומית הפלסטינית, הפרלמנט של עמו, כדי לתת מימד דרמאטי למחאתו על כי לא ניתן לו להשמיע מעל הדוכן את קריאתו להכריז בישראל ולהרחבת הדר-שיח עם כוחות-השלום הציוניים בישראל. זה עתה הודיע דובר רישמי של קבוצת אברג'ינאל, שכבר רצחה שורה ארוכה של פעילי-שלום פלסטיניים, שהיא גזרה עליו דין מוות.

היה זה אך טבעי שפעילי שלום עכשיו, המסיירים באירופה, יעלו ברגל לאיש זה, ויביעו לו את ההערכה וההערצה של כל אדם הגון בישראל. אני משוכנע כי 99 אלף מפגינים, מבין 100 האלפים שהפגינו תחת דגל שלום עכשיו נגד המילחמה בלבנון ב-3 ביולי 1982, היו מצטרפים בכל לב להצדעה זו.

תחת זאת באה החכשה נרגזת מטעם שלום עכשיו: שום נציג מוסמך שלה לא נפגש עם סרטאוי בשם התנועה, ואיש לא הציע לסרטאוי להיפגש עם מישלחת מטעם התנועה.

לדעתי, זה מביש. גרוע מזה: זהו ויתור על עקרונות, כניעה לטעקנים העלובים העומדים לפי שעה בראש מיסלגות המערך.

ברחבי העולם קמו חוגים של „ידידי שלום עכשיו“, ברוב המקומות, אין זו אלא הסוואה לסניפי מיסלגת-